

ПОЧАСТ КОСТИЋ ЛАЗИ НА ЗВЕЗДАНОЈ СТАЗИ

**Светковина у Сомбору
од 23. до 25. септембра 2017.**

**ЛАЗИНОЈ ЈУЛИЈАНИ
ЗА НЕЗАБОРАВ**

Handwritten signature

Турнеју тродневних светковина по градовима Србије под називом „**Почаст Костић Лази на звезданој стази**“, Фондација Лаза Костић (основана 1991. у Лондону, 2016. у Новом Саду) наставља у Сомбору, у месецу септембру, када је врсни песник, филозоф, правник, полиглот, позоришни критичар, утемељивач Шекспира код нас, постао Сомборцем.

Поднаслов фестивала није случајно назван „**Лазиној Јулијани за незаборав**“. На 120 година од тестаментa „Јулијане, др. Лазе Костића, рођ. Паланачки“ како се увек и свуда на својим задужбинама са поносом потписивала, Црквена општина Сомбор, главни домаћин и партнер у светковини, подржава иницијативу Фондације да се поред *Лазине клупе* или изнад ње, на балкону њихове куће, постави статуа велике добротворке коју данашњи нараштаји не смеју заборавити и чији пример би требало неговати.

Необичност фестивала је повезивање необичних и удаљених елемената културе у сомборском простору.

СОМБОРУ НА ПОКЛОН

Сомбор, који је свесрдно пригрлио Лазу и пружио му уточиште када су га се сви одрекли, добија на поклон јединствене програме и врсне стручњаке, од којих неки никада нису били у „зеленом граду“, а којег, након филма и серије *Santa Maria della Salute*, са посебним жаром прижељкују да упознају.

Председник Књижевног одбора Фондације, **проф. др Миодраг Радовић**, отвара фестивал у Читаоници у суботу **23. септембра са почетком у 19 сати** темом „Лаза Костић, домаћин и странац у Сомбору“. Следи премијерно представљање нове књиге песама „Ветар и дажд“ једног од најбољих савремених песника **Верољуба Вукашиновића**. Сомборци ће упознати и песника којем је Лаза Костић незаобилазна инспирација и подстрек. Уз централну књигу, издавачка кућа „**Православна реч**“, доноси и сјајан избор својих најновијих издања из серија *Културна баштина и религија*.

Музичким тачкама домаћина: **Теона, Нина и Андреја Шнајдеров** (сопрани), **Каја Мандић Плавшић** (клавир) и гошћа, **Памеле Киш Игњатов**, сопран, употпуниће и духовном музиком отварање новог фестивала.

ПРВИ ПАРАСТОС ЈУЛИЈАНИ И ЛАЗИ КОСТИЋУ У ПОМЕН

У недељу 24. септембра, након Литургије у цркви, у којој се пар венчао 1895. први пут ће се одржати **заједнички парастос Јулијани и Лази Костићу**. Помен организују Пријатељи Фондације „Лаза Костић“, на челу са дугогодишњом доротворком цркве, адвокатом **Зорком Вучковић**.

У подне, истог дана, испред *Лазине клупе* проф. др **Жика Бујуклић**, омиљени професор Римског права на Правном факултету у Београду, који се Лазом Костићем - правником интензивно почео бавити заинтригиран серијом Здравка Шотре, држи предавање „**Лаза Костић и правне науке**“.

На предавању ће бити представљена и изванредна двојезична књига „Лазар Костић, тезе из правних и политичких наука, Матица српска 2011“ која осим Костићевог доктората на латинском језику, превода и објашњења аутора проф. др Срђана Шаркића, доноси и чланке посвећене Лази Костићу књижевнику и новинару, спортисти, дипломати, на енглеском као и на српском.

*Куповином књиге помажу се активности
Матице српске и Фондације „Лаза Костић“*

ПРЕМИЈЕРНО У СОМБОРУ

У 17 сати у порти цркве у Сомбору чуће се **Ишчекивање** - 40 минутна моноопера руског романтичара Тавердијева, прерађена од стране Миодрага Милановића за сопран, виолину, виолу, виолончело и клавир. **Сопрана Памелу Киш Игњатов**, са Академије уметности у Новом Саду прати необичан женски састав у којој виолу свира лекар - гинеколог, док је њена сестра челисткиња специјализант на психијатрији. Изванредна композиција, актуелна у постављању питања савремене, усамљене жене

која седи на клупи чекајући да се мушкарац појави на заказаном састанку, да би након силних надања, сумњи, дилема и разочарења у изостанак речи љубави ипак потражила спас и Реч- у цркви!

У порти храма св. Георгија, након Вечерњег, настављамо изузетно документованим предавањем „Допринос краљице Драге Обреновић развоју и духовној обнови Србије“ проф. др Божидара Раденковића. Предавач са ФОН-а у Београду посебно повезује две добротворке: Јулијану Костић и краљицу Драгу, са фокусом на краљичину улогу у обнављању Хиландара, Мирослављевог Јеванђеља и многих добротворчине везаних за цркву.

Испред *Лазине клупе* тачно у подне у **понедељак 25. септембра** програмом насловљеним: „Омладина Сомбора члану Уједињене омладине српске, Лази Костићу“ представиће се ученици Гимназије „Вељко Петровић“ читањем **Лазиног доктората права** на латинском; песме **Santa Maria della Salute** на француском, мађарском, енглеском, немачком и српском језику; као и ученичким прилозима инспирисаним Лазиним делом и животом.

Сомбор ће поздравити **Констанина Ађанина**, награђеног ученика Гимназије „Вук Караџић“ у Трстенику, који ће изнети своју визију песника: **„Језикословско сновиђење једне авангардне модерности у онирици Лазе Костића“**.

Модератор програма, др **Лидија Наранџић Чанда**, уз чланове Фондације, представника Педагошког факултета и гимназије „Вељко Петровић“ одредиће најбоље омладинце који ће као награду за истакнуто учествовање у програму добити позив за гостовање у следећим градовима турнеје: Крушевцу, Новом Саду, Трстенику или Београду или почасне карте за представу *Хенри Шести* Вилијема Шекспира ове сезоне у Народном позоришту у Београду.

НАЈМЛАЂИ СА ВИЛИЈАМОМ ШЕКСПИРОМ И ЛАЗОМ КОСТИЋЕМ НАУЧНА СТУДИЈА У ПОВОЈУ

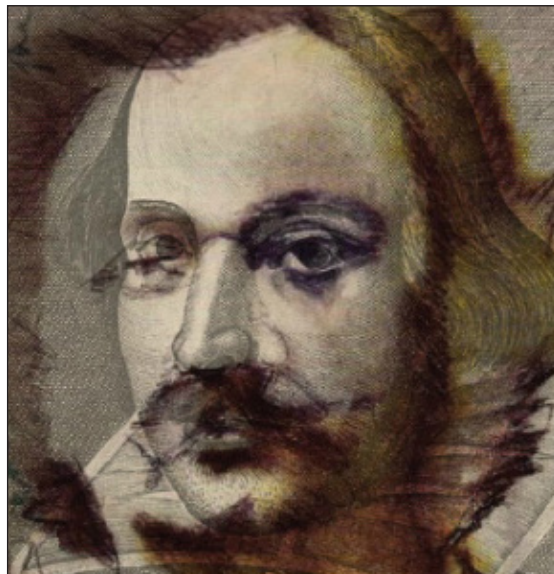
Макрени принцип, који је 2012. године проглашен за „Паметну игрицу године“, користи се у невероватној осмишљеној игри кроз коју се деца, али и одрасли, за врло кратко време упознају са 24 Шекспирова лика, 14 Шекспирових дела, 12 цитата из дела, 10 историјских чињеница, географских појмова... Интересовање за свет књижевности се интензивира. **„Лаза и Вил“** игра водиће се у паровима: деца и гимназијалци, те показати како игра на сваком нивоу може бити изузетно забавна и едукативна. Прентација је уједно и почетак рада на научној студији професора Педагошког факултета и сомборске Гимназије о утицају концепта Макрени на већу заинтересованост деце и омладине за дело Шекспира и Костића.

Игру представљају др **Анкица Вучковић** и **Анђелка Влашкалић**.

Куповином „Лаза и Вил“ игре помажу се активности Фондације „Лаза Костић“

ВИТЕШКА ДЕЛА ЗА НЕЗАБОРАВ – ОД НАЈМЛАЂИХ ДО НАЈСТАРИЈИХ

Централни догађај светковине планиран је за Сомборско народно позориште у понедељак 25. септембра. У 19 сати, у фоајеу позоришта, када ће директор **Михаило Несторовић** отворити сезону изложбом Витеза Фондације **АТИЛЕ КАПИТАЊА**, чији плакати се налазе у галеријама широм света: Мексику, Лондону, Хонг Конгу, Софији, Будимпешти, Мађарској... Капитањ је својим неуморним радом и посвећеним стваралаштвом Фондацију немерљиво обогатио, пре свега надалеко славним решењем „Лаза и Вил“ запаженим још од стране Би-Би-Си-ја и представљен у Глоб театру на Културној олимпијади у Лондону 2012. године. Сомборску селекцију чине постери награђени на више интернационалних конкурса и бијенала, уз трећину радова посвећених Лази Костићу. Премијерно ће бити представљен постер ЛАЗА КОСТИЋ И СОМБОР. Стручни осврт на уметнички рад професора Академије уметности у Новом Саду поверен је **проф. Браниславу Добановачком**.

Концертом „Лазиној Јулијани у незаборав“ премијерно се представљају два клавирска дуа која су на међународном такмичењу у Врњачкој Бањи освојили по 100 поена: **„Сомборски дуо“** у саставу **Каја Мандић Плавшић** и **Милорад Ђирић** као и **Лазар Лазаревић** и **Миљана Николић**, студенти АУНС, у класи проф. Марине Милић Радовић. Фантазија Франца **Шуберта** уз атрактивне балетске комаде **Гаврилина** и увек радо слушаног **Грига** покаже да Сомбор има три сјајна уметника у повоју (Каја, Лазар и Милорад) пред којима се већ отвара значајна музичка каријера. Колегиница из Никшића (Миљана) са нестрпљењем очекује да седне на надалеко чувену *Лазину клупу*.

„Лазини амбасадори“ из Новог Сада и Сомбора подсећају аудиторијум да је песник Santa Maria della Salute пред крај живота дао допринос „великом детињем весељу уочи Видовдана 1908.“ а „својој драгој Јули“ пред саму њену смрт у Сомбору 1909. те јој посветио дирљиву песмицу. Модератор проф. **Марина Милић Радовић** представља прве донаторе за иницијативу „Јулијани за незаборав“.

И на крају тродневног славља, као кулминација, „уметница за сва времена“ (Мира Траиловић), али и „жена витешког духа“ (Фондација Лаза Костић) **МИРА БАЊАЦ**, велики добротвор рада Фондације, на сцени на којој је 1951. година добила прво глумачко признање, даје свој допринос иницијативи за статуу Јулијане Костић.

120 ГОДИНА ОД ТЕСТАМЕНТА ЈУЛИЈАНЕ ДР. ЛАЗЕ КОСТИЋА, РОЂЕНЕ ПАЛАНАЧКИ

Светођурђевска црква до краја деветнаестог и почетком двадесетог века је имала све већи број задужбинара, али је највећу задужбину оставила Јулијана Костић тестаментом у **фебруару 1897.** своје куће је завештала Кућу у Сомборском сокаку (Читаоничкој улици) са магацином, оставила је Српској православној црквеној општини сомборској за изградњу народне школе, а за њено издржавање наменила је 153 јутра земље. Једноспратницу у којој је живела и још једну кућу у предграђу оставила је на старање црквеној општини, како би се од прихода од закупа сваке године, у средњој школи и на универзитету, школовала и васпитавала по два ученика српске православне вере из Сомбора. За изградњу Дома православне сирочади наменила је 45 јутара земље и још једну кућу, а 19 деоница завештала је за лечење сомборских трговаца православне вероисповести. Обновила је 1904. крст на Светођурђевском тргу, набавила је ново „небо“ за Светођурђевски храм и даровала разне одежде и црквене ствари за обе сомборске православне цркве.

*(из монографије СВЕТОЂУРЂЕВСКА ЦРКВА У СОМБОРУ,
Милана Степановића, Сомбор 2011, стр.116 и 117)*

Милан Степановић

СВЕТОЂУРЂЕВСКА ЦРКВА У СОМБОРУ

Сомбор, 2011.